

CBSE X	MT EDUCARE LTD. SUBJECT : SANSKRIT QUEST- II (Semi Prelim - II) PORTION : Full Portion MODEL ANSWER PAPER	Marks : 80 Time : 3 hrs.
Date :		

खण्ड: 'क' अपठित अवबोधनम् (Unseen Reading Comprehension)	
A.1. अधोलिखितम् अनुच्छेदं पठित्वा प्रश्नानाम् उत्तराणि लिखत ।	
I] एकपदेन उत्तरत ।	
(i) अशीतिवर्षीयं ।	1
(ii) आप्रवृक्षस्य आरोपणे ।	1
II] पूर्णवाक्येन उत्तरत ।	
(i) यदा महापुरुषस्य आरोपितस्य वृक्षस्य फलानि अन्ये खादिष्यन्ति तदा सः पुनः प्रसन्नः भविष्यति ।	2
(ii) महापुरुषस्य वचनं श्रुत्वा नगररक्षकः उक्तवान् - अनुकरणीया एव सज्जनानां सज्जनता ।	2
III] प्रदत्तविकल्पेभ्यः उचितम् उत्तरं चित्वा लिखत ।	
(i) (क) फलयुक्तान् ।	$\frac{1}{2}$
(ii) (ब) वृथा ।	$\frac{1}{2}$
(iii) (अ) सज्जनानाम् ।	$\frac{1}{2}$
(iv) (ड)अहं / अहम् ।	$\frac{1}{2}$
IV] सज्जनानां सज्जनता । महापुरुषस्य सज्जनता ।	2

	<p style="text-align: center;">खण्ड: 'ख' रचनात्मकं कार्यम्</p> <p>A.2. भवान् शौर्यः । विद्यालयस्य शैक्षणिकभ्रमणस्य कार्यक्रमे सम्मिलितुं अनुमतिहेतोः पितरं प्रति लिखिते पत्रे रिक्तस्थानानि मञ्जूषायां प्रदत्तशब्दैः पुरयित्वा पत्रं पुनः लिखत । विवेकानन्द छात्रावासः चेन्नईतः तिथि..... माननीयाः पितृवर्याः । सादरं नमोनमः भवतः पत्रं प्राप्तम् । प्रायं च प्रसन्नः अस्मि । अत्र अग्रिमे मासे विद्यालयस्य शैक्षिक भ्रमणस्य कार्यक्रमः निश्चितः अस्ति । अध्यापिकाः अस्मान् हिमाचलप्रदेशे शिमलानगरम् नेष्यन्ति । पर्वतदर्शनाय मम महती इच्छा वर्तते । रातदर्शम् मया कक्षाध्यापिकायै पञ्चशतम् रूप्यकाणि दातव्यानि अतः एतत् कृते भवतः अनुमतिः अपि अपेक्षिता अस्ति । एकः वरिष्ठः अध्यापकः अपि अस्माभिः सह गमिष्यति । गृहे सर्वेभ्यः मे प्रणामाः निवेदनीयाः । भवदीयः पुत्रः । शौर्यः</p>	5
	<p>A.3. अधः प्रदत्तं चित्रं दृष्ट्वा मञ्जूषायां प्रदत्तशब्दानां सहायतया पञ्चवाक्यानि संस्कृतेन लिखत ।</p> <p>(i) अस्मिन् / एतस्मिन् चित्रे एकम् उद्यानं दृश्यते । (ii) बालकाः बालिकाः च आनन्देन क्रीडन्ति । (iii) एका बालिका रज्ज्वा कूर्दति । (iv) अन्या बालिका दोलायाम् आरोहति । (v) एकः बालकः वृक्षस्य शाखायाम् आलम्बते । (vi) बालकाः बालिकाः च इतस्ततः धावन्ति । (vii) अत्र सर्वे बालकाः प्रसन्नाः भवन्ति ।</p> <p style="text-align: center;">अथवा</p>	10
	<p>A.3. 'प्रातः कालः' इति विषयम् अधिकृत्य मञ्जूषा - प्रदत्त - शब्दानां सहायतया पञ्च संस्कृत वाक्येषु एकम् अनुच्छेदं लिखत ।</p> <p>(i) प्रातः काले सूर्यः उदयति । (ii) सूर्यादयस्य पूर्वं आकाशः रक्तवर्णः दृश्यते । (iii) वृक्षोपरि खगाः कूजन्ति । (iv) जनाः उद्याने भ्रमणार्थं गच्छन्ति । (v) सर्वत्र प्रकाशः भवति ।</p>	10

खण्ड: 'ग' (SECTION C) अनुप्रयुक्त व्याकरणम् (Applied Grammar)		
A.4.		
(i)	आगच्छत्वत्र ।	1
(ii)	प्राचीनकाले + अपि ।	1
(iii)	परि + छेदम् ।	1
(iv)	कोऽयम् ।	1
A.5.		
(i)	(ड) अष्टानां अध्यायानां समाहारः ।	1
(ii)	(ब) साधूनां वृत्तिम् ।	1
(iii)	(ब) वृद्धोपसेवी ।	1
(iv)	(अ) यथाशक्तिम् / यथाशक्ति ।	1
A.6.		
(i)	(क) नायक + टाप्	1
(ii)	(क) श्रोतव्या	1
(iii)	(अ) वैदिकाः	1
(iv)	(ड) हस् + शत्	1
A.7.		
(i)	माता - किं त्वं गृहपाठं करोषि ? दुहिता - आम्, मया गृहपाठः क्रियते ।	1
(ii)	दुहिता - किं पिता गृहं आगच्छति ? माता - न, पित्रा गृहं अधुना अपि न आगम्यते ।	1
(iii)	दुहिता - किं आवाभ्यां रोटिकाः पच्यन्ते ? माता - आवां रोटिकान् पचतः ।	1
A.8.		
(i)	राकेशः प्रातः पञ्चवादने उत्तिष्ठति ।	1
(ii)	सः सपाद - अष्टवादने कार्यालयं याति ।	1

A.9.		
(i)	बालकौ मात्रा सह उद्याने क्रीडन्तः।	1
(ii)	वायोः विना जीवनम् अशक्यम् ।	1
(iii)	कोलाहलं मा कुरु ।	1
(iv)	यत्र अग्निः तत्र धूमः ।	1
A.10.		
(i)	त्वं असत्यं वदसि ।	1
(ii)	शिक्षकः सर्वान् छात्रान् पाठयति ।	1
(iii)	पुरा एकः महात्मा आसीत् ।	1
(iv)	एषः क्रीडानिपुणः वर्तते ।	1
<p>खण्डः 'घ'</p> <p>पठित-अवबोधनम् (seen Reading Comprehension)</p>		
A.11.	अधोलिखितं गद्यांशं, पद्यांशं, नाट्यांशं च पठित्वा प्रदत्तप्रश्नानाम् उत्तराणि संस्कृतेन लिखत ।	
अ)	गद्यांशः ।	
I]	एकपदेन उत्तरत ।	
(i)	दुष्टबुद्धिः ।	½
(ii)	स्वपत्नी ।	½
II]	पूर्णवाक्येन उत्तरत ।	
	प्रच्छन्नभाग्यः स्वप्ने (तस्य/तेषां) क्षेत्रे अश्वत्थतरुमूले सुवर्णपूरितः कलशः विद्यते इति अपश्यत्।	2
III]	भाषिक कार्यम् ।	
(i)	(क) वक्त	½
(ii)	(ड) विद्यते	½
(iii)	(ब) सुप्तोत्थितः	½
(iv)	(अ) बुध्	½
IV]	लोभस्य भावः ।	1
आ)	पद्यांशः ।	
I]	एकपदेन उत्तरत ।	
(i)	संमोहः ।	1
(ii)	क्रोधः ।	1

II]	पूर्णवाक्येन उत्तरत ।	
(i)	क्रोधात् संमोहः उद्भवतिः, संमोहात् स्मृतिविभ्रमः उपजायते, स्मृतिभ्रंशात् बुद्धिनाशः भवति ।	2
III]	भाषिक कार्यम् ।	
(i)	(क) नाशः	½
(ii)	(ड) नश्	½
(iii)	(अ) उत्पन्नः भवति	½
(iv)	(क) पञ्चमी	½
इ]	नाट्यांशः ।	
I]	एकपदेन उत्तरत ।	
(i)	द्वारकापुरीम् ।	½
(ii)	सुदर्शनचक्रम् ।	½
II]	पूर्णवाक्येन उत्तरत ।	
	द्रोणपुत्रः सव्येन पाणिना चक्रं गृहीतवान् किन्तु सः तत् चक्रं स्वस्थानात् संचालयितुम् अपि समर्थः न अभवत् ।	2
III]	भाषिक कार्यम् ।	
(i)	(क) सव्येन	½
(ii)	(ब) द्रौणिने	½
(iii)	(ड) सम्प्रति	½
(iv)	(ब) वक्तवतु	½
IV]	लुब्धत्वम् ।	1
A.12.		
(i)	केषां समूहः एव महायुगम् ?	1
(ii)	किम् अरुणाचलप्रदेशस्य राजधानी ?	1
(iii)	कदा राजहंसः मानसं पलायते ?	1
(iv)	राज्ञः नेत्रदानार्थं निश्चयं ज्ञात्वा के विषण्णाः अभवन् ?	1
A.13.	निम्नलिखितश्लोकस्य अन्वये रिक्तस्थानानि पूरयित्वा पुनः लिखत ।	
(i)	अन्वयः : यत् वाक्यम् अनुद्वेकरं सत्यं प्रियहितं च स्वाध्यायः अभ्यसनं च एव वाङ्मयं तपः उच्यते ।	2

(ii)	अन्वय : आयुषः एकः क्षणम् अपि स्वर्णकोटकैः न लभ्यः । स चेत् निरर्थकं नीतः ततः अधिका नु हानिः का ?	2
A.14.	अधोलिखितेषु वाक्येषु रेखाङ्कितानां पदानां अर्थ विकल्पेभ्यः चित्वा लिखत ।	
(i)	(ड) मोहः	1
(ii)	(ड) नित्यः	1
(iii)	(अ) मम	1
(iv)	(क) शीघ्रं	1
॥ शुभमस्तु ॥		